

Новій українській школі -- нову бібліотеку

Список рекомендованої літератури: книг, статей, електронних ресурсів

Електронні послуги в бібліотечній справі / А. Андрухів, Р.Голощук, М. Сокіл. – Львівська політехніка, 2016. -- 136 с.

Особливістю посібника є докладний методичний розгляд та аналіз електронних послуг у контексті їх використання та застосування у різних напрямках людської діяльності з метою побудови організаційних та інформаційних систем, методів системного структурного аналізу та об'єктно-орієнтованого аналізу моделювання процесів та інформаційних потоків зазначених типів систем. Основну увагу присвячено розгляду питань застосування електронних інформаційних послуг, зокрема й у бібліотечній справі та дистанційному навчанні. Для студентів вищих навчальних закладів – майбутніх фахівців у галузі документно-комунікаційної діяльності, а також студентів та викладачів гуманітарних напрямів підготовки.

Зміст книги

Вступ.....	5
Розділ 1. Розвиток електронних послуг в Україні.....	7
1.1. Основні поняття електронних послуг.	7
1.2. Види та сфера застосування електронних послуг	9
1.3. Етапи впровадження електронних послуг в Україні.....	12
1.4. Перспективи розвитку електронних послуг в Україні.....	14
Питання для самоперевірки.....	16
Розділ 2. Електронне навчання як різновид електронних послуг та засоби його підтримки і забезпечення.....	17
2.1. Загальні засади впровадження електронного навчання.....	17

2.2. Електронні бібліотеки як елемент підтримки електронного навчання.....	24
2.3. Використання інформаційно-пошукових ресурсів Інтернету в навчальному електронному процесі.....	25
Питання для самоперевірки.....	30
Розділ 3. Автоматизація бібліотечних процесів	31
3.1. Задачі автоматизації бібліотечних процесів	31
3.2. Шляхи автоматизації бібліотечних процесів	33
3.3. Огляд деяких автоматизованих бібліотечних інформаційних систем, які використовуються в Україні	38
3.4. Інтеграція бібліотечної інформаційної системи в інформаційне середовище університету	56
Питання для самоперевірки.....	61
Розділ 4. Бібліотечні послуги та продукти.....	62
4.1. Загальна характеристика послуг, які надає бібліотека	62
4.2. Асортимент інформаційних продуктів і послуг бібліотек.....	64
4.3. Інформаційні продукти та електронні послуги бібліотеки.....	66
4.4. Тенденції розвитку асортименту інформаційних продуктів і послуг	68
Питання для самоперевірки.....	71
4	
Розділ 5. Сервісна діяльність сучасних наукових бібліотек.....	72
5.1. Основні аспекти сервісної діяльності сучасної бібліотеки	72
5.2. Сервісні web-послуги, які може надавати сучасна бібліотека	78
5.3. Віртуальні функції бібліотек	97
Питання для самоперевірки	108
Розділ 6. Електронний репозитарій.....	110
6.1. Відкритий доступ до інформації та інституційний репозитарій	110
6.2. Оцінка якості функціонування репозитарію	123
Питання для самоперевірки	125
Замість висновку. Перспективи розвитку електронних послуг у бібліотечній справі.....	126
Список літератури	129.

Джерело: <https://profbook.com.ua/elektronni-posluqy-biblioteka.html>

1.Бібліотека в системі соціалізації особистості та соціального розвитку громад [Текст] : матеріали обл. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький, 25 верес. 2019 р.) / [уклад.: Маковська В. В., Шмаль Т. А.] ; Упр. культури, національностей, релігій та туризму Хмельниц. облдержадмін., Хмельниц. обл. універс. наук. б-ка. - Хмельницький : Стихар А. М. [вид.], 2019. - 183 с. - Бібліогр. в кінці ст.

До збірника увійшли авторські доповіді та тези учасників обласної науково-практичної конференції «Бібліотека в системі соціалізація особистості та соціального розвитку громад», в яких порушуються актуальні проблеми розвитку публічних, наукових, університетських бібліотек, формування та розбудови краєзнавчих ресурсів, зокрема історико-культурних фондів, розвитку сучасних технологій обслуговування мешканців громад області, пректної та грантової діяльності.

2.Бібліотека в сучасному інформаційному і соціокультурному середовищі: досягнення, виклики і вектори розвитку [Текст] : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 125-річчю від дня заснування Полтав. обл. універс. наук. б-ки ім. І. П. Котляревського / [упоряд. М. А. Федорова ; редкол.: Н. В. Влезько та ін.] ; Департамент культури і туризму Полтав. облдержадмін. [та ін.]. - Полтава : АСМІ, 2020. - 235, [1] с. - Бібліогр. в кінці ст.

До збірника включені матеріали, які були оприлюднені на Всеукраїнській науково-практичній онлайн конференції, що проходила у вересні 2020 р. у Полтавській ОУНБ імені І. П. Котляревського і була присвячена 125-й річниці від дня заснування головної книгозбірні Полтавщини – Полтавської ОУНБ ім. І. П. Котляревського.

3.Бібліотека як важлива складова загальнокультурних процесів сучасності [Текст] : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 75-річчю Закарпат. ОУНБ ім. Ф. Потушняка : [збірник] / [уклад. Л. З. Григаш] ; Департамент культури Закарпат. облдержадмін., Комун. закл. "Закарпат. обл. універс. наук. б-ка ім. Федора Потушняка" Закарпат. облради. - Ужгород : РІК-У, 2020. - 287 с. : фот. - Бібліогр. в кінці ст.

Збірник матеріалів науково-практичної конференції, присвяченої 75-річчю Закарпатської ОУНБ ім. Ф. Потушняка, містить статті бібліотечних фахівців Закарпаття. В статтях відзначаються певні здобутки книгозбірень за останнє п'ятиріччя, а також проблеми та виклики, що постають перед бібліотекарями в реаліях сьогодення.

4.Бібліотечні послуги: облік, статистика, ефективність [Текст] : наук.-метод. посіб. / [авт.-уклад.: О. Яковенко, А. Венідиктова ; відп. ред. О. Василенко ; пер. з англ.: Т. Арсеєнко та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. - Київ : [б. в.], 2019. - 131 с. : табл. - Бібліогр.: с. 125-129.

У науково-методичному посібнику охарактеризовано основні види традиційних та інноваційних послуг, які надають бібліотеки, розглянуто питання організації статистики, визначено показники ефективності, методи оцінювання якості бібліотечно-інформаційних послуг згідно з положенням національних стандартів: ДСТУ ISO 2789:2016. Міжнародна бібліотечна статистика. ДСТУ ISO 2789:2013, IDT. Information and documentation – Library indicators: ДСТУ ISO 16439:2016. Методи та процедури оцінювання впливу бібліотек. ISO 16439:2014, IDT. Information and documentation – Methods and procedures for assessing the impact of libraries.

5. Електронний сервіс сучасної бібліотеки [Текст] : монографія / Желай Оксана ; [наук. ред. В. М. Горовий] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. - Київ : НБУВ, 2021. - 204, [1] с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 180-[205].

У монографії комплексно досліджено й узагальнено досвід функціонування електронного сервісу сучасної бібліотеки, проаналізовано ефективність інформаційно-аналітичного обслуговування різних категорій бібліотечних

користувачів, зокрема представників органів державної влади та самоврядування. Закцентовано увагу на важливості вдосконалення дистанційних форм інформаційного, інформаційно-аналітичного обслуговування для підвищення ефективності суспільно-інформаційного забезпечення.

6. Нова модель інформаційного образу бібліотеки: зміна традиційного сприйняття її призначення та функцій: матеріали III наук.-практ. інтернет-конф. (Ужгород, 21 жовтня 2021 р.) / редкол. : М. М. Медведь, В. В. Воробець, Л. О. Мельник та ін. ; ДВНЗ “Ужгор. нац. ун-т”, Наук. б-ка. – Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2021. – 216 с. ; іл.

До наукового збірника ввійшли матеріали доповідей в якому автори порушили актуальні проблеми розвитку наукової бібліотеки, як сучасного центру інформаційних технологій та бібліотечного сервісу, зокрема, розглянули питання інноваційних наукометричних досліджень та бібліометричних технологій, нові тенденції в організації бібліотечного простору та інформаційному обслуговуванні користувачів; креативність в застосуванні нових ідей в бібліотечній практиці в контексті світового досвіду та українських реалій; практичний досвід роботи бібліотек під час карантинних обмежень та ін.

7. Семантичні технології у науковій бібліотеці [Текст] : [колект.] монографія / [Т. Ю. Власова та ін. ; відп. ред. К. В. Лобузїна] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. - Київ : НБУВ, 2019. - 311 с. : рис. - Бібліогр. в кінці гл.

Монографію присвячено впровадженню семантичних вебтехнологій у бібліотечно-інформаційну діяльність. Розглянуто принципові зміни, що відбулися у сучасному цифровому середовищі та науковій комунікації (великі, пов'язані та відкриті дані), їх вплив на діяльність наукових бібліотек. Висвітлено зміни підходів до організації наукових електронних бібліотечних ресурсів та систем пошуку джерел наукової інформації, вимог до компетентності бібліотечних спеціалістів, моделей цифрових об'єктів історико-культурної спадщини та організації знань цифрових історико-культурних колекцій, інтеграції бібліотечних лінгвістичних інструментів до сучасних вебтехнологій.

8. Бібліотека в інтерактивному медіасередовищі: стан та перспективи [Текст] : монографія / Валерія Струнгар ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. - Київ : [б. в.], 2021. - 247, [1] с. : рис. - Бібліогр.: с. 217-[248].

У монографії комплексно досліджено бібліотечний сегмент соціальних медіа, розкрито специфіку його формування і функціонування в контексті суспільного використання соціальних медіа. Висвітлено напрями діяльності вітчизняних і зарубіжних бібліотек щодо використання соціальних медіа, визначено їх особливості. Запропоновано комплекс дієвих методів та критеріїв, які мають використовувати бібліотечні установи для розвитку

бібліотечного представництва в соціальних медіа та вдосконалення комунікаційної діяльності. Окреслено перспективні напрями та завдання розвитку інформаційно-бібліотечних процесів в інтерактивному медіа середовищі в контексті сучасної трансформації бібліотек в інформаційні центри з акумуляції та забезпечення доступу до інформаційних ресурсів.

9. Чотири простори бібліотеки: модель діяльності [Текст] : практ. посіб. / [авт.-уклад. О. Бояринова та ін.] ; ВГО "Укр. бібл. асоц.". - Київ : Українська бібліотечна асоціація, 2020. - 103 с. : рис.

У виданні представлено модель бібліотеки, що поєднує чотири простори: навчання, натхнення, зустрічей та подій, адаптовану експертами для застосування у публічних бібліотеках України. Загальну концепцію кожного простору доповнюють дизайнерські рішення, ідеї щодо змістовного наповнення, приклади бібліотечних послуг та сервісів.

10. Австрійська національна бібліотека в системі наукових комунікацій [Електронний ресурс] / Г. Безпала // [Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського](#). - 2021. - Вип. 62. - С. 28-41. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2021_62_4

У статті розглядається стан та сучасні тенденції розвитку наукових комунікацій в Австрійській національній бібліотеці, типи та формати наукових комунікацій, які використовуються бібліотекою.

11. Особливості розробки мобільного застосунку бібліотеки в онлайн-конструкторі: критерії, алгоритм створення, перспективи [Електронний ресурс] / В. Бондаренко, В. Струнгар // [Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського](#). - 2021. - Вип. 61. - С. 192-207. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2021_61_16

У праці охарактеризовано, що важливими в контексті розробки мобільних застосунків виступають критерії вибору конструктора. Досліджено рейтинги безкоштовних конструкторів мобільних застосунків, зроблено аналіз висновків експертів у сфері ІТ технологій, визначено конструктори, які можуть бути використаними бібліотеками для розробки мобільного застосунку задля покращення обслуговування та підвищення комунікації з користувачами. Розроблено та застосовано безкоштовний мобільний застосунок та висвітлено процес його створення.

12. Бібліотечні онлайн-каталоги: еволюція технологій [Електронний ресурс] / О. В. Веремчук, Л. Ф. Трачук // [Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія](#). - 2021. - № 2. - С. 42-50. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2021_2_7

Досліджено еволюційні етапи розвитку бібліотечних онлайн-каталогів (ОРАС) та сучасні вимоги до цих сервісів в контексті клієнтоорієнтованості.

13.Позиціонування бібліотеки у молодіжному інтернет-середовищі [Електронний ресурс] / Н. С. Вовк, С. В. Жаворонко // [Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія](#). - 2021. - № 2. - С. 23-32. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2021_2_5

Висвітлено організаційні аспекти рекламно-інформаційного представлення діяльності сучасних публічних бібліотек у мережі інтернет.

14.Бібліотечний ресурс у сучасній інформаційній діяльності [Електронний ресурс] / В. Горовий // [Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського](#). - 2022. - Вип. 63. - С. 9-22. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2022_63_3

У статті розглядається проблема формування інформаційної основи національного розвитку. Ця основа ґрунтується на практичному досвіді еволюції біологічного виду Homo Sapiens, розвитку його трудових навиків, форм спілкування, практики фіксації знань, набутого досвіду в різних формах писемної культури, формування суспільної пам'яті в центрах збереження й використання інформації, що набували протягом свого розвитку вигляду бібліотечних структур різного призначення. Під час революційних перетворень ХХ–ХХІ ст. в інформаційній сфері суспільства, пов'язаних з розвитком електронних інформаційних технологій, з активізацією глобальних інформаційних процесів у ході своєї комп'ютеризації бібліотечні установи набувають нових організуючих якостей. У сучасній організації інформаційних процесів саме комп'ютеризовані бібліотеки сприяють підвищенню якості, суспільного значення сучасних інформаційних обмінів. Зростає значення бібліотек як суспільних інформаційних центрів, центрів збереження й розвитку національної пам'яті, інформаційної національної консолідації українського суспільства.

15.Цифрова трансформація українських бібліотек в умовах глобалізаційних перетворень [Електронний ресурс] / С. О. Денбновецький // [Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія](#). - 2022. - № 1. - С. 26-33.

16.Віртуальна бібліотечна виставкова діяльність у системі наукових комунікацій [Електронний ресурс] / Т. Коваль, Л. Туровська // [Бібліотечний вісник](#). - 2022. - № 1. - С. 54-63. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2022_1_7

Охарактеризовано особливості віртуальної виставкової діяльності наукової бібліотеки та обґрунтовано ефективність електронних бібліотечних виставок у системі наукових комунікацій. Узагальнено досвід Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського на прикладі одного з її провідних підрозділів – відділу комплексного бібліотечного обслуговування.

17.Електронні засоби наукових комунікацій в контексті дистанційного бібліотечного сервісу [Електронний ресурс] / Т. Коваль, Л. Туровська // [Наукові праці](#)

[Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського](http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2021_62_8). - 2021. - Вип. 62. - С. 84-98. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2021_62_8

Результати дослідження зумовлюють науково-комунікаційну діяльність із залученням віддалених мережових наукових колективів, окреслюють практичні шляхи розширення відкритого доступу до наукової інформації, передбачають розвиток нових електронних форм наукових комунікацій, зростання міжнародного та міждисциплінарного співробітництва, підвищення ролі неформальної електронної комунікації і самоорганізації вчених.

18. Трансформація та розширення функцій бібліотек в сучасному цифровому просторі [Електронний ресурс] / О. І. Кузьменко, В. В. Загуменна // [Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія](#). - 2021. - № 3. - С. 38-44. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2021_3_7

Окреслено процеси трансформації основних функцій сучасної бібліотеки у задоволенні постійно зростаючих інформаційних потреб користувачів та посилення ролі бібліотек в умовах цифровізації суспільства.

19. Стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні [Електронний ресурс] / Г. В. Салата // [Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія](#). - 2022. - № 1. - С. 7-13.

20. Розвиток бібліотечно-інформаційних систем в умовах цифрової трансформації України / М. Сенченко, Л. Костенко, В. Копанєва // [Вісник Книжкової палати](#). - 2022. - № 1. - С. 16-22. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2022_1_5

У статті з'ясовано, що потребує вдосконалення функціональна взаємодія між науково-інформаційними ресурсами України, які характеризуються бібліорізноманіттям і значними обсягами. Як виняток можна навести систему інституційних репозитаріїв і зібрання наукової періодики, які підтримує Видавнича служба "УРАН". Констатовано, що інтегрованість в них забезпечується завдяки використанню технології ОАІ/РМН. Зауважено, що державний підхід до цифрової трансформації цих ресурсів та організації їх функціональної взаємодії потребує ухвалення відповідної цільової програми. Практичнішим є синергетичний підхід до консолідації українського сегмента наукових знань кооперативними зусиллями зацікавлених інституцій. Це завдання потребує насамперед інтенсифікації діяльності з розроблення та ухвалення нормативних актів і стандартів, що сприятимуть функціональній трансформації наявних інформаційних систем в інтегровані.

21. Бібліотека нового покоління та її роль як соціального інституту в інформаційну добу [Електронний ресурс] / І. Ярема // [Вісник Книжкової палати](#).

- 2021. - № 10. - С. 26-30. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2021_10_7

У статті з'ясовано місце й роль бібліотеки в суспільному житті в інформаційну добу. Увагу зосереджено на основних засобах комунікації та отримання інформації в інформаційному суспільстві; наголошено на потребі трансформації бібліотечних установ у науково-інформаційні центри, здатні повною мірою забезпечити потреби сучасних користувачів.

Список літератури створений за матеріалами бібліотеки ім. Вернадського, над якими працювали:

наукова співробітниця відділу теорії та історії бібліотечної справи Інституту бібліотекознавства С. Масловська

молодша наукова співробітниця відділу теорії та історії бібліотечної справи Інституту бібліотекознавства Н. Білінець

молодша наукова співробітниця відділу теорії та історії бібліотечної справи Інституту бібліотекознавства Л. Рудицька

Бібліотека ОІППО

2023 р. лютий